Jarkko Rapala 10.10.2022

Eduskunnalle

HALLITUKSEN ESITYS 196/2022 VP TERVEYDENSUOJELULAIN MUUTTAMISESTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Johdanto

Ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta uudelleenlaadittu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2020/2184, jäljempänä *juomavesidirektiivi*, tuli voimaan 12.1.2021. Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöään viimeistään 12.1.2023.

Hallituksen esityksen tarkoitus

Hallituksen esityksen tarkoituksena on tehdä ne muutokset, joita juomavesidirektiivin katsotaan edellyttävän esitettäviin lakeihin. Lakiehdotukset sisältävät asetuksenantovaltuuksia, joilla on tarkoitus antaa tarkempia säännöksiä juomavesidirektiivin yksityiskohtaisten säännösten täytäntöönpanemiseksi.

Hallituksen esityksen sisältö

Hallituksen esityksellä ehdotetaan muutettavaksi terveydensuojelulakia (763/1994), vesihuoltolakia (119/2001), ympäristönsuojelulakia (527/2014) ja eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia (1137/2016).

Terveydensuojelulakiin ehdotettujen muutosten pääasiallisena tarkoituksena on:

1) säätää laissa juomavesidirektiiviin liittyvät keskeiset määritelmät, joita ovat lämmin käyttövesi, vedenjakelualue, vedentuotantoketju, rakennuksen vesilaitteisto, riskienhallinta ja ensisijainen tila, sekä selkeyttää talousveden määritelmää;
2) antaa yleiset säännökset veden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien ja tuotteiden sekä vedenkäsittelykemikaalien terveydellisistä laatuvaatimuksista ja säätää asetuksenantovaltuuksista antaa tarkempia niihin liittyviä säännöksiä asioista, joista komissio antaa delegoituja säädöksiä ja toimeenpanosäädöksiä sille juomavesidirektiivin nojalla siirretyn lainsäädäntövallan nojalla;
3) säätää vedentuotantoketjun ja rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinnan yleisistä periaatteista ja ns. suurten talousvettä toimittavien laitosten (laitokset, jotka toimittavat talousvettä vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin) riskienhallintasuunnitelman laatimisesta;
4) määrittää ns. ensisijaiset tilat ja säätää ensisijaisina tiloina käytettävien rakennusten riskienhallinnasta;
5) säätää talousveden laatua koskevan vedenkäyttäjille tiedottamisen edellyttämistä tietojen toimittamisesta ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmään;
6) säätää EU:n toimielimille direktiivin seurannan valvomiseksi laadittavista tietokokonaisuuksista.

Lisäksi terveydensuojelulain 5 luvun rakennetta ehdotetaan muutettavaksi selkeämmäksi lisäämällä luvun soveltamisala ja muuttamalla luvun otsikko sisältämään talousveden lisäksi lämmin käyttövesi.

Jarkko Rapala 10.10.2022

Vesihuoltolakiin ehdotettujen muutosten pääasiallisena tarkoituksena on:

1) säätää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen osallistumisesta terveydensuojelulain nojalla laadittavaan talousvettä toimittavien laitosten riskienhallintasuunnitelman laatimiseen;
2) säätää Suomen ympäristökeskuksen velvollisuudesta tuottaa juomavesidirektiivin edellyttämät tietokokonaisuudet toimialallaan ja toteuttaa vedenkäyttäjille verkossa edellytettyyn tiedottamiseen liittyvät tietopalvelut;
3) tarkentaa vesihuoltolaitoksen velvollisuutta olla selvillä raakavetensä laatuun kohdistuvista riskeistä säätämällä juomavesidirektiivin edellyttämällä tavalla raakaveden laadun seurannasta;
4) säätää juomavesidirektiivin edellyttämästä talousveden laatua, hintaa ja kulutusta koskevasta tiedottamisesta vedenkäyttäjille.

Ympäristönsuojelulakiin ehdotetun muutoksen tarkoituksena on:

1) säätää siitä, että ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettaisiin vesihuoltolain nojalla seurattavan raakaveden laadun tuloksia sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) nojalla koottuja tietoja.

Eräiden tuotteiden markkinavalvontalakiin ehdotetun muutoksen tarkoituksena on:

1) lisätä lain soveltamisalaan terveydensuojelulaki juomavesidirektiivin edellyttämän veden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden markkinavalvonnan täytäntöönpanemiseksi.

Ehdotuksen kustannusvaikutukset

Ehdotuksesta aiheutuisi valtiontaloudelle liitteen 1 mukaiset kustannukset, jotka sisältyvät valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen.

Ehdotus on tarkoitettu käsiteltäväksi valtion vuoden 2023 talousarvioesityksen yhteydessä.

Voimaantulo

Ehdotukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

Neuvotteleva virkamies Jarkko Rapala

Jarkko Rapala 10.10.2022

LIITE 1. Esityksen kustannusvaikutukset valtiontalouteen.

Vaikutukset valtiontalouteen	**Kertakulu (€)**	**Vuosittainen kulu (€)**
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos - 2 henkilötyövuotta		160 000
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto - 1,5 henkilötyövuotta		120 000
Sosiaali- ja terveysministeriö - juomavesidirektiivin täytäntöönpano, erityisesti tietojärjestelmien ylläpito ja kehittäminen		160 000
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus - 15 henkilötyövuotta		1 125 000
Suomen ympäristökeskus - tietojärjestelmien kehittäminen - tietojärjestelmien ylläpito ja päivittäminen	2 000 000	 100 000
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto - 2 henkilötyövuotta - markkinavalvonnan kustannukset		160 000 95 000
Kunnille valtionosuuksina korvattava määrä - 21 henkilötyövuotta		1 260 000
Yhteensä	**2 000 000**	**3 100 000**